ՀԱՅԿԵՂՈՒԹԵՐՈՒՄ ՏԱՐԻ— ԹԻՎ 1937 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՓԵՏՐՎԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 23 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՀԱՅԿԵԼՈՒՔ

ԱՄԵՆՕՐԵԱ

ԲԱՆԵՐ

ԸԶԳՈՒՑԻՆ ԵՎ ԱԶԽՈՒՐՀՈՒՑԻՆ

ԳԻՆԸ ՄԵՆՔ

ԲԱԶԱՊԱՏԱԿԱՆ ԳԻՆԸ

Տարեկան Վեցամսեայ
Դ. Պոլսոյ համար 6 մէջիտ 3 մէջ.
Գաւառաց » 7 » 3 1/2 »

ԳԻՆԸ ՄԵՆՔ

ՀՈՒՐԻՆԴՐԻ փոփոխելու համար նոր անուն ու այլ գրութիւն պէտք է ազդել առ Տնօրէն, Կ. Պոլիս Մէրճան Զարլը, Մարգարեան Գրատուն թիւ 37.

20 թիւրաս

20 թիւրաս

Կ. ՊՈԼԻՍ 10 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱԶԳԱՑԻՆ

ԱԶԳԱՑԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Հայրենիքի վերջնական թերթի մէջ, ըսած էինք որ, մենք Օսմանեան Հայոց, մի քաղաքականութիւն ունէինք հարկաւ բռնած. նախ մեր ազգային փաղաքշութեան ձեռքով ժողովրդեան նկատմամբ. ապա՝ ազգային վարչութեան և ժողովրդեան ձեռքով, մեր ամենարհնից, ջոջաքսակից և գիւղական ոստիկանաց նկատմամբ. Իսկ ազգային և եկեղեցական վարչութեան ձեռքով մեր քաղաքականորէն կամ ազնիւորէն Տէր և Պարապան եղող Օսմանեան կայսրութեան նկատմամբ.

Ոչ ոք կարող է մեղադրել թէ մեր, Օսմանեան կայսրութեան երկրի մէջ, գոյութիւն ստացին ու խղճապարը իրենց թէ համարեակ ազգաց ժողովրդոց նկատմամբ և թէ գիրենք բնաւ գանող և իրենց ոտքատակ եղող կրօնավորութեան նկատմամբ, թիւրեալ իրենց ազգասիրեան նշանակ և իրենց ամենարհոյ գործառութեանց ապահովութեան համար, ըստ գաղափարեանց վարուելու մի բնաբոյսը բռնած չլլեր էին, քանի որ մերոնք մի ոտ մի ձիւնաւոր հոգեւոր և մարմնաւոր կարգեր ու ասրքեր ունէին կամ առանձնապէս, կամ հրապարակաւ, կամ թէ մեղմութիւնով ուրեքեւ և ամենեքեւ, Ուրեմն մեզմէ մի քանի զարս տակի մեր գարեր ու խղճապարն ունեցած են եղել գաղտնի վարուելիք իրենց ազգասիրութիւն և գործառութիւն ոչ թէ միայն ազնիւնելու, այլ գարգացնելու անգամ.

Ուրեմ, մեր նախորդաց և այժմէն եանց այս յանգիվ(1) վարուելութեան, թէ իրենց բնակեցեալ ազգաց հետ և թէ իշխանական կառավարութեան հետ, մենք այսոր պիտի անուանենք ազգային ուղղութիւն, կարող չլլենալով ազգային ծուլութիւն կամ ազգասիրութիւն բառերուն մէջ մի և նոյն իմաստը գարթեցնող նշանակութիւն գտնել, թէ որ մեր հին և նոր լեզուաց հմտութեան մէջ մի կարողական ազգային յանգ է նոյն իմաստն ունեցող նշանակութիւն գտնել, մենք պատրաստ ենք ամենայն սիրով ընդունելու.

Այժմ սեռենք թէ, մենք Հայրքս, Օսմանեան կայսրեան կառավարութեան հետ, ինչ քաղաքականութեամբ վարուելու պարտական ենք. Բայց այդ կարգուր խնդրին մէջ յնտած մեզ համալիեակ Իրանեան և Ռուսական ազգայնոց հանգամանքները մերինին հետ բաղդատութեան դնենք և ապա մեր նպատակացութիւնը գուրս բերենք.

Իրանեան ընթեր և ոչ Պարսից կամ Պարսկական Եւրազացոց Գիր և Գրքոյ անուանակոչութիւնը պատմական է, թիւրեալ մերինը. Հին Պարսից երկրի վրայ բնակող Իրան ցեղերն իրենց Իրանէ կոչուն և ոչ Ազգ կամ Ցեղ. գան զի Ազգեն ալ ազգանուն չէ, այլ տարբեան կը նշանակէ.

Երբ Իրանի Տիի ցեղերը Նեստորաց ազգաց և ազանցմէ յեռաց, յաղթեցան մի Տանուիրեն հաստատել այդ երկրի վրայ. ժառանգեցին և մեր երդի (2) տարբերութիւնը բրնոց նախորդներէն և Իրանեանց, Մեդիրութեանց և Պարսարութեանց բառներով կը կատարուին. Այդ տարբերութիւն կարդոյ, Պատեալ և Տիգրանակերտի նահանգներու վրայ, մինչեւ. 15դ. և 16դ. գարերը տեւեց: Իսկ Իրանեանք Նոր թեանի և Պարապտի վրայ՝ մինչեւ. 18դ. գարը: Մենք, ամենքս ալ դիտենք թէ մեր այն ժամանակուան ազգասիրը, ինչ բաներ են գաղթեր այդ Իրանեան տերութեան ներքեւ. Առաջել պատմիչն: Տան Արբասայ բանի երգասարի ընկեր Աբարտոյ Հայերը, մոռանալու բան չէ, թոգ Խանները և Սարասարներուն ստանեները. Այդ՝ ստորագրեալ տերութեան ժամանակին է որ, մեր ազգասիրը, երբոյզ սեղանի ընկեալ գարու կուգան իրենց բան երդերէն ու կը ցրուին աշխարհի չորս կողմը (3). Բայց մասնաւորապէս Օսմանեան Սուլթաններու տերութեան թիւրեալ, Սիվիլիսար, Քրդրազան, Մանթաս, Լուսէմիր, Իրիր, Պոլիս և այլն Օսմանեան Սուլթանները՝ սանեներով որ՝ այդ ժողովուրդն ազգասէրութեան մէջ մի և նոյն իմաստը գարձնելու համար մանրանեան ունի, թիւրեալ. կրան և լեզու և գիրակ ու աշխատաց է այն ժամանակուան, զեր եղած արհնաւորների մէջ, ամենայն սիրով կը նշանգանեն և նոյնպէս կուսայ յասուկ թաղ (տարբ) և տարբերութիւն եղեղեալի և գաղտաստ չլլենու և բրեն ազգային տնորենութեանց վարուելու: Իրան է որ, կրնի տարբերութեան համար, ամեն քաղաքացին և գիւղացիան պարտականութիւնն կը գրիչ և պէտք էր որ գրիչեր, վասն զի իր տերութիւնը բոլորովին կրօնական գրութեան վրայ էր հիմնուած. Բայց ազգ փոխարեն, ոչ թէ միայն անոր ամեն տեսակ տեսարանան արհնաւորական և ժառանգական և այլ գործառութեանց մասին մեծ մեծ արտաքուութիւն կուտայ, այլ նաեւ ամեն կրնի ինքնարերութիւնը արհնաւորապէս կը ճանաչէ և կը պահպանէ, թիւրեալ մինչեւ այսոր ալ այդ համաձայնութիւն և պահպանութիւնն ալ պատմական կայ ու կը յարատեւէ լինելու, որն որ ամենուս յայտնի է.

Այդ հիերիկութեան և մեր կրնի ինքնարերութեան համաձայնութեան, Օսմանեան կայսրութեան կոչեցին, հետեւանքն է եղած մեր այսորուան կրնական և ազգային գրութիւնը նորա տիրապետած երկիրներու մէջ. հետեւարար մենք ալ՝ որ տարեան որ հոգեւորական պարտականն մենք յարատեւ ու կապուած մնալու մեր եկեղեցու ինքնարերութեան, այն տարեան ալ մարմնաւորական յարատեւ ու կապուած մնալու պարտաւոր ենք Օսմանեան կայսրութեան: Այդ քաղաքականութեան գրականացնելու (փոխանակ) հետեւելու համար պատմութիւնն է մեզ ցոյց տուողը. Երբ Օսմանեան կայսրութիւնն ստեղծ Փոքր-Ասիոյ թերակղզոյն վրայ կը տիրէ, ապրէն այդ երկրի մէջ գտնուող Հայոց հետ, այն ժամանակուայ հոգու հանգիստ, իրրեւ կառավարութիւն, այն ասարեան լաւ կը վարուի, որ այդ վարմունքն մի հրապուր կը լինի բոլոր Պարսկաստանցոց գաղթելու, յուսալ տալով տեղով և գալ հաստատուելու Օսմ. հովանաւորութեան ներքեւ. և ոչ թէ Օսմ. կայսրութիւն վերկենալով կերկրայ Հայոց երկիրը քարուքանդ. և իշխանութիւնը խորգուիդար տեղու և մեզ իրրեւ գերի բանելով կը բերէ իր երկրին մէջ բանի բանկեցնելու, թիւրեալ ըրաւ Իրանի Շահը Շահ Աբբաս գիտաւ և մարտի գրգռութեամբ և Ռուսաց Նիկոլայ կայսրը ազատութեան և բաղդաւորութեան խոստմանց յուսատրութեամբ. Օսմ. պետութեան Կարսոյ և Կարսոյ Նահանգներու և Իրանի Ազարպատական Նահանգի Հայերուն.

Օսմանեան կայսրութեան կառավարութիւնը մինչեւ վերջանն վարմունքն ունեցաւ. Նաեւ Սարգսիանն գրքի հոմար ըլլուած Հրէից հետ, Պատմութիւնը կ'ըսէ որ, մինչեւ Սարգսիան կառավարութիւն իր սարար Իսրամ ժողովուրդն կամ կը գրկատանէ՝ կամ թէ չէ՝ իր երկրին գուրս կը ըլլէր՝. Օսմանեան վարչութիւնը Հրէանեան իր ամենեն ընտիր քաղաքների մէջ կ'ընդունէր, թիւրեալ Իզմիր, Սալոնիկ, Բագա և այլ քաղաքներ: Ինչպէս որ մինչեւ հանգամանը և մեր՝ Լենհամանի, Փրանսայի և Իտալիոյի մէջ գաղթել և բնակող ազգայնոց հանգիստ, որոնք բանի ազգասէրեան կամ իրենց կրնը փոխել բարձրի կրնի հետ, կամ թէ երկրամէջ լինելը. հետեւարար կրնափոխ լինել չուզող Հայոց գուրս եկան Լենհամանեն և հաստատուեցան Բաղբանեան թերակղզու ոչ-քարէրլի երկիրներու մէջ, դրեաստրաբար Օսմանեան կայսրութեան մասին պատկանող. Ֆրանսայական Հայոց կառավարութիւն Լուսաղիկ ԺԴ-ի Նանգի հրամարանի յետ կսպնեան ժամանակի ֆրանկոնով, թագրով իրանց հանձնուն Քաղ և տարան անդ. իսկ Իտալիայինները՝ ամենքին յայտնի է.

Իրանի Հայոյ, մի փոքր ժամանակ Սաֆիեան ցեղի Շահանեան ներքեւ բաղդաւոր կացութիւն ունեցան Բայց այդ ցեղի դահլեն մերժուելն յետոյ չատ թշուառութեան մէջ ընկան, ոչ թէ միայն քրիստոնէութեան ուղղակի կամ անուղղակի հալածանքի էին ենթարկուած, հապա նաեւ անանց գործառութեանց այլ արգելք և սահման էր գրուած, առանց այ անկարող լինելով ստանել այդ սահմանեան բանարարութիւն, վերկեցան գնացին մեծ բարգութիւնամբ Հնդկաստան և Աֆղանիստան. Հնդկաստանէն տարածուեցան Հայրանական և Անգլիական կողմերու մէջ և Աֆղանիստանէն ալ Մոսկուա Պետերբուրգի նշն. Վերջապէս երբ իրենց գոյութիւն ի բաղաքոր եղաւ և կարասեան վասնդին ենթարկուեցաւ, այն ժամանակ ինչպէս կը ցաներ. Իրանեան չանեան կառավարութիւն մի փոքր գերութիւն փոխեցաց, բայց ցաւալի է որ այդ բան չատ ալ էր, ուստի պատմութիւնը՝ Պարսկաստանց ինչ բարգաւաքան ուղղութիւն բանեցաւ. այնպէս տարվեցեր. յայտնի բան է որ մեզ լուսի պէս ցոյց տուած մասնան Օսմանեան կայսրութիւնն նկատմամբ անանց խաղարի մէջ ցոյց պիտի տար, Իսկ պատմութիւնը Ռուսական Հայոց բանեցու քաղաքականութիւնն ինչ ճանաչայ ցոյց տուլու մասին ուրիշ անգամ.

---

(1) Այս յանգիվ, այն յանգիվ, ասանկ ասնանկ է կը նշանակէ.

(2) Երբ. Տն. նուրբ, որ կը նշանակի հարիւրի բնակութիւն.

(3) Հայոց տարածին մեծ հարիւնամիրոց լինելը, նիստաց ազգի ազատասանց ժամանակն է եղած. իսկ նրկրորդը, ազգ ազատասանց հետեւանքներէն տասնի եղած տարու, հիմանգութիւնեանց և ջարդերու.

ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԼՐԵՐ

Անգլիական Կառավարութեան պայմանէից, այսպէս թէ ընդհանուր դրութեանց ամենամեծ խնդիրն է Իռլանդիայինը, ինչպէս Լոնտոնէն առ Ծոր ոչ Պոսֆոր գրուած մի յոդուածիցն կը կարդանք. Իռլանդիոյ խնդիրն գաւառութիւնը կը նե՝ Դա, որ ասոնցմէ մարդկանց թիւը հիսնակէս նիւաստոյի ընտրութեանցմէ կարելի է գիտել։ Գ. Մորլէյ, կառավարական ասոնցոյներն Իռլանդիոյ համար, որոնց հրահանգութիւնը կասկածելի է [Գ. Հանդ. ոչ պատասխանական բնութիւնքեամբ քանիը Ճոց (մէկէն Ճոց). Մինը արանցէն կը խոսանայ մեր եղբայր կիպրոսն համար, բայց ասանց բացարձակ իր միտքը հասկացնել ուզելով։ Միւսն ալ կը յայտնէ որ, ոչ թիւնքեանական վարութիւնը, ինչպէս որ կը հաղիրդ Գ. Կլոստրոնն, Իռլանդիոյ Անգլիական բանտերուն չուն նշանակութիւն ունի, և իր բառը չուա գիտակ է։ բայց ասի ոչ՝ ոչ որ չի ուզել հասկանալ այս երկու հարցերուն. որ Իռլանդական խնդրին մէջ կան, — կրոնական վերահասանութիւնը — ինքը, և քաղաքական օրէնքներու վերակազմութիւնը և թէ այդ երկու հարցերը մնալու են Ինգլիական միութեան սկզբունքով։ Եւ կը կարծեմ թէ կարելի է կարգաւորութիւնը հաստատել և մի եղանակ գտնել ապրելու ոչն որ ընդունելի լինի թէ Իռլանդայիին և թէ Անգլիացիին։ Բայց ես չեմ կարծել որ ամենամարդ քաղաքագետ մը կարելի լինի գտնուիլ վերջ գնելու կրօնական կիրքերուն և այն անմիութեանութեան որ այս դարու գարու եկաւ (քաղաքական Պարնէլլեան խմբին և Հէրլենան քաղաքիք խմբին միջին Օգնի հարիւրամեակի բնաւութեան առիթիւ, մի նոր ապացոյց է։ Գ. Գլադսթոն և իր ընկերներուն (կանոնաւոր) յոդուածները սարու այս անգամ, բայց երկպառութիւնը ջնջեցաց և ոչ կայ որ չլինի թէ այդ երկպառութիւնն մի սիրելաւորութիւն լինի քաղաքական պատերազմի Իռլանդայի մէջ։

—

Էրզրումէն Կարսէն կը գրեն այն արշաւանաց մասին, որ արեւելեան Սիբիրիէի գերմանական ընկերութեան բնդհանուր գործակատար Գ. Լուսքոսի հրամանաց ներքեւ է։

Այդ արշաւանք, որ մի չորեքտասանի է եղած Մարտի հարաւակողմ, Կարի անուն կիսով վրայ ընկերութեան գրէլը գարգիր է։ այդ Կարին ամրոցի մի կիսա է, որ հանրաւոր Գիրիմանեարցի գաւառի բանալին։

Զանազիգորի Սարիքանը կիսեւոյ որ ղէրքեր ուղարկեր է հրաման առալ անոնց, ուստուց գարգան գլուխը վար առնել։

—

Մարտիսն վերջ. 18 թուով կը հեռագրեն.

Աշխարհագրական մէջ, ի Նոր-Վիրտ, մի երիտասարդ է ՝անգլ ուենցած ցեղատիպերը մի քանի մանրերգ սեւեր են, բայց տրեղան ուժգին են եղեր որ նկարեցու գանդիրը իրենք իրենցմէ զանգահարուեր են։

Բարերախտութեամբ մեր չէ պատահեալ, բանակիչը գեղ է գիւղերն փախեր են։

—

Դարձեհանիէն ալ կը հեռագրեն նոյն թուով թէ արքունի հրաման մը կը ստացուի, որ այսուհետև այնպիսի ինքնութեան պատճառով, պաշտօնեին իշխանութիւն տրուած է անմիջապէս ձեռնարկել սպան։ Տանիմարքայի գործակատարներուն հասարակական այլ և այլ շինութեանց։

Ա Զ Դ

Կը ծանուցանենք մեր յարգոյ բաժանորդաց թէ Հայրենիքին նոր գործակալ կարգուած է Պ. Յակոբ Գասանեան։ Մեր ձեռք առած նոր միջոցներով կը յուսանք որ պիտի կարենանք բան ամենայնի գոհացնել պատուաբաժան բաժանորդները, և յետ այսորիկ յապաղութիւնք չպիտի պատահին, և թերթերը ժամանակին բաժանորդաց ձեռք պիտի հասնին։

ԹԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Կ. Պոլսոյ Անգլիական դեսպանը գեղան Սբ Ն. Թարգիան երեկ առաւօտ Վառանցին մայրաքաղաքս հասաւ։

Ինչպէս արդէն ծանուցուած էր, Բ. Դրան մեծ արտաքոյգեղ Վեհմ. Միւնիր փաշա յատուկ չոգենաւով մը մեկներ։ Գալատ ընդ առաջ երթալով գեղացիներ բարի գալուստ մաղթեցր։ Դեսպանատան Ա. Քարտուղարն՝ պաշտօնեայք ինչպէս նաեւ գեղացիներ ուրիշ մեկներ։ Գալատ գիմաւորելու դեղացիներ։

Դեսպանը Վեհմ. Միւնիր փաշայի հետ Թարգանիի նաւամատոյցը երթեալով գեղացիներուն դեմ՝ և այս առաւօտ կամուրջ ալեցելութիւն առաւ արտաքին գործոց Նախարար Վեհմ. Սամիս փաշայի։

—Բնակիչ յանձնախումբը այսօր եւս դիտ ոչիսի ընդ կրթական Նախարար Վեհմ. Միւնիր փաշայի Նախարարութեան Ներքեւ։ կը կարծուի թէ Բնակիչ երկրագործական գործակցութիւնք ոչիսի լինին խորհրդակցութեան նիւթ։

—Լեմորայի Նահանգի Օսմ. գեղան Վեհմ. Միւնիրիս փաշա եւս երեկ առաւօտ Լոնտրայէն մայրաքաղաքս եկաւ։ Նոյն Վեհմութիւնը Արմենաւա գիւղի մէջ ունեցած և նոյնպէս գեղաւորեալ ապարանքը խոնարհեցաւ։ Արեւելեան Բուսմիրի Նախարար Գուսակոյ Ալէքս փաշա որ ոչ ոչ ապարանքին մէջ կը բնակիր։ Իր բնակութիւնը փոխադրեց Բերայի ամենանեղերի մէջ։

—Պուրգէյի Զրոնանական գեղան Գ. Բուլարի ի պատիւ Օսմանեան Սերայ և Պուլիար պատուիրակաց փառաւոր գեղեցիկ մը ուաւ է։ Այն երեկոյթին Ներկայ գտնուեր են Իտալիոյ, Աւստրիոյ, Սպանիոյ, Տանիմարքայի, Բաւարիոյի, Գերմանիոյ, Սերբիոյ, Անգլիոյ և Պուլիարիոյ ներկայացուցիչներ և Ներկայացուցիչը և Օսմանեան գեղապետան Ա. քարտուղար և Բուսմանիոյ արտաքին գործոց Նախարարն և ուրիշ բարձրաստիճան ընտանիքներ։ Հանդէսի վերջ փոյլան պարահանդէս մը կատարուեր է։

—Լանենայի Զրոնանական հիւպատոսն իր կառավարութեան կողմէ հրահանգ ստացած է, որ Օսմ. կառավարութեան յանձնաց համաձայն շարժի։

—Աթենքի Օսմ. Նորընտիր գեղան Վեհմ. Ներիրաւոն ոչ՝ իր պաշտօնատեղին հասնելէն վերջ ամենայնիսի մ՝ուենցած է Բուսմանի Նախարարական Տէրիանի հետ։

—Սոֆիայէն փետր. 19 թուականաւ ցարուած հեռագրի մը նայելով Պուլիարիոյ Այէքսանդր իշխանը և իր Նախարարներն Պ. Բարաֆէլոֆ Փիլիպէն կիսերկրի որ Սոֆիա կ՝ապասուին։

—Պարգէյի մեծ ազգութեանց Ներկայացուցիչը ի գիտաց իրենց կառավարութեանց ծանուցեր են Օսմանեան և Սերայ պատուիրակաց թ՝ փոխարերի է որ ժամ առալ վերջ գտնեն հաստատութեան բանակցութիւնը։ Սերայ և Պուլիար կառավարութեանց մինչև յուսալնց և գրգռութիւնց ատիր ուսաց և քաղաքային յանցանաց գաստապարեալ անձանց Ներսէս Ջարոյ երկու յոդուածներ քաւարիկեր են։

Պուլիարական արտաքսեալ Սերպիոյց վերադարձին համար Սերայ պատուիրակը թէեւ առալիրի մը Ներկայեր է։ բայց Պուլիարական պատուիրակ Պ. Գէչոֆ իր կառավարութենէն այս մասին հրահանգ չ՝ստացեր եղեր։

—Դարձեալ իշխանը Վիէննա հասած ասեն Աւստրիոյ արտաքին գործոց Նախարար Գոլուխի կողմի ազգութիւնն մը ասալով նոր ժամանակ տեսակցեր է։ Հեռաւորապէս որ Վիէննայի Ռուսական գեղան Լարոնոֆի իշխանը այցելութիւն մը ասալով իշխանին հետ երկարերեն տեսակցեր է։ այն տեսակցութիւնը ամենայնի լոկ քաղաքավարական չեն։

—Սիմանալ լրագրին կը գրեն թէ, փետրվար ութերդին մինչև փետր. 8, Մահմուտի չոգենաւ չորեքտասանի Տեսակ Ազգեն գրոյ փոխարերան են ի Սեղանիկ։

—Ելեկտրոնը իշխանը Գիլիպէ հասած ասեն տեղւոյն Սիւրիոյն ատենախօսութիւն մ՝ըրեր է, որպ պատասխաներ է իշխանը սիրալիր բառիր։

—Աթենքէ չորեքտասանի Բերայի Զրոնանական ընկերութեան կարգադրած պարտանիքն 400 ոսկի դրամներ է՝ որպ մի մասը Հաստիքի կոնակ հիւանդանոցին տրուեր և մնացեալ գումարով հարիւրներն և տեսակ գեղեցիկ Թարգիանի թաղը բնակող ազգասոյց բաժնուեր է։

—Ելեկտրիքի Լուսրիքի չոգենաւոյ սրնարանները թէ՝ ուրաքիրի և թէ գաղ մասնէն սեռեալ մի տարեկան փարձաս ոչիսի տրուին։ Փոխարերդ մինչև փարարդի վերջը հինգշաբթի և երեքշաբթի որերը մինչև ժամը 4 կիսան գիտել ընկերութեան գրասենեակը և բանակցել։

—Բերա տեսան փարձաս ունեցաղ մարդ մը Ներսէսի Նաստիրի ազգանունն ստացուն բանակցանան եղաւ։

Նոյնպէս այս տեսաւ Ներսէսն Գարյանցիս ձիերու Ազգասէրն տեսն Թարգիա մը յանձնարանան եղաւ։

—Նոնենայի մէջ երեք տեղամ երկրաշարժ տեղի ունեցեր է թէեւ, բայց ոչ և է վնաս մը չէ պատահեր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ցաւոց որոնք կը ծանուցանենք որ ազգային հանրաւոր վանականներն Մեծ։ Սերսերի էֆ. Դիւրէնեանի երեկ գիշեր լրացնելուն մէջ յանկարծամահ եղաւ։

Ոչն կարուան տեղւոյս մեծ գաստարանեաց ամեն ունեց որ գիտեն հանգուցեալն մասնաւոր ազգային ծառայութիւնները մանաւանդ տեր տանարան հրապարակի վրայ վարիչ վարելն ու հանգուցեալ։

Ցաւելիք է թ հարիւ որ այդ անձնաւորութիւնն մասին հանգուցեալին մինչ տեր հրապարակական կիսանքի հանուած նիստերուն ընդ։

—

Երեկ Գրանական Ժողովն Դպրոցական գանձարանի ամենանական և անկանական խնդրանք դրաւեցաւ։

—

Երեկ կէս օրին փառաւոր և արտաքսեալ չքաւ կատարուեցաւ ի նիստ-յարութեան ազգանունց, և բարեկամաց Մեծ։ Ռիւզանդ էֆ. Գազանեանի հարանեաց հանդէսն, ընդ Ազգասիրաց Ռիւրդ Բերայ հանանեանի եկեղեցաւ Մեծ։ Ասատար էֆենտի Շերֆեանի ասաւ մէջ։

Տ. Ռիւզանդ Գազանեան արդէն ծանոթ է Ազգին՝ Մասիսի, Լոյսի և Հարեանիքի խմբագրական ասիանանդ Քանդ Բնդ։ Ռիւզանդ հանանեանի իր լեզուագիտութեամբ, ուսանողաբանութեամբ բնաւոր մերդերով։

Ամենայնիւ իր ցեղի քնդանութիւնը յայտնեցաւ։ կը ներկայացնի այն նոր ասասան ասելոց մինչ մեր։ և կը մաղթէ երկարութիւն և բարեբաղութիւն։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Աւիրիոյ, 16 յունիս 1886

Աւիրիոյ որ այսպէս Կիլիկիոյ քաղաքաց ծանուցարարացին է իր բազմակաց բնակչաց, արդիւնարար ընկերութեամբ և գարդարեալ և վերջապէս մասնաւորական ասիանարի մէջ ասան քաղաքարանը, իւր գրասենեաց [նախանձ կը շարժի։ ասկայն իր փոքրաց չէ մեր։ մի ասա մի այս հասասանութեանց նոր ասանանիներն և ոգեւորներն, այլ անկարելիների ջանքով հանիրեն գաղափար մը տալ Աւիրիոյ։ Հայ բնակչաց վիճակին վրայ ՀԵՐ ապիտ. ընթերցողաց։

Աւիրիոյ ունի 12,000 Լուսաւորչական Հայ բնակիչ, որպ մեծամասնութիւնն բարեաց վիճակ մը կը կրեն իրենց սանանարանութեան և ասանիներ կատարելութեան մասին։ Ի վերոյ ասան գաստաց այս հիւրը գտրի է Աւանորդ և կամ Տեղասանեն, ցաւալի կիսոր այն է որ չուտեն նաեւ ոչ մի ազգային մասնակ սոյնոյսի մեծ ժողովարան մի մի միայն հինգ քանանոցով կը կատարուի, և որոց իրաքանչիւրին ինն ինչ բնակարանութիւնն տարեն ժողովրդին գործունութեանը ասիր եղած են։ Այս անպատշաղան վիճակին ս. գաստ բարեկամ ժողովրդին չուրը կատարուեցան են բազում տարական եկեղեցիք և գպրոցը, և արդէն հարիւրաւորներ կորուսած են Հայաստանեայց ազգաստա Ս. եկեղեցոյ դրկեն. այսոր ընկերութիւնք են Հայ հասարակութիւնը կատարողը, ընկերութիւնքը կը՝ն. որոնք իրենց քանց և գաղափարաց հանձնաստ կը լուծեն ազգային ս և և է կարեւոր խնդիրները։ Այս ասիրն անհանդերս մեջ ունեցած խանութիւնքը կարգեն ընկերութեանց ա-

անելութիւն և չար նախանձ, որք որ քաջալերի գրգռանալով պատճառ կիրլան անոնք տալու չար մը անվայել գեղեցիկ, որոնցմով ազգը մատիրու կը բաժնուի, վերջապէս բան չատախիմելուն չարչին կը խաւարի. Մեր. չը կայ ազգային և խղճի մասը ապահովանէ մի՛, որ գրագէտքի ազգին ալ և այլ գրագէտքը և հանդարտաբնեկ ընկերութեանց խանգարիչը, քահանաներից յոյս չունիմ արդեն, ամենուրանի է Մեծ. Ն. էֆ. Նազարիթեանի 28 տարիների հետ ապրելու մասուցած բարեմիտ ծառայութիւնները և գոհացուցիչները, որոց համար ազգին մի տեսակ անդամ երախտագիտական գանձարանը կը խոսի յիշեալ էֆէնտիի վրայ, սակայն նա ալ այսոր իւր գերութիւնը մի միայն մի ընկերութեան կը յանկացնէ և անդին քանի մը բարեկամ գաւառի ընկերութիւններ

կուգէր (1).

Ե՞րբ արդեօք, ե՞րբ պիտի գտանք գեղեցիկ սեռի յարգը և արժանիքը, արդեօք ե՞րբ պիտի գտնուին նախապատրաստ այն սեռ և թանձր վերարկուն որ գարերէ վեր կը ցրրխապատակ մեզ, և չթողուր սեռնելու մասուր մշակութեան գեղեցիկ նրբայոյները (2), և այն բաւական ժամանակ կը շարունակէ Աստիպոլ կանանց մէջ գարգացրութիւն քարոզելու և միանգամայն արիարգներ գաւառաբարեկիրս նպաստակաս ընկերութիւն մը (Հայիպիմանց Պարգաւորոց ընկերութիւն), այսոր մեծ գաւառներ հաստատած է կանանց գանան և 120 տարեկրաստ հիմներ կը գտնուին մեջ, և տակաւ յարգալ կը տանուի քանի մը անհատներ, մանաւանդ քահանայից գասէն որոց մին բարեսիրի է.

Քահանայք ամեն տեղ կը ծանուցանեն թէ տարիքանց գալոյը պէտք չեն մեզ և ոչ այ ընկերութիւններ, մենք ինչպէս տեսած ենք այնպէս պէտք է յարատեւինք. խեղճ ժողովուրդն այդպիսի տկար խօսքերի ի՛նգրուի, և տեսա այս պատճառաւ ընկերութիւն խիստ տկարացած և անիմաստ է հոգիս կատարելու. յիշեալ տարեկրաստ հիմները. Հոս արժանի են յիշուելու այն ընկերութիւնը պատրաստելու մասին այնտեղերէն Տ. Եղիշէ, Ա. էֆ. Պոգոսասարեան, տիրիսոյր Լ. Ե. Նազարիթեան, Ե. Ֆ. Սարգիսեան. Դիրքերու մասին միայն բաւական է ասել որ՝ չունինք ազգին պատուտրեր գարդ մը, սակայն մեծ յոյս ունինք որ յետ այսորվի ազգային Ներսիսեան վարժարանը պիտի յանգիմի ընդհանր Մեծ. Եպիսկ էֆ. Պէրբերեանի, այն ազգին և օտարամասնէր երիտասարդին որ Գէ. արդեան ճեմարանի ընդհանուր տրամներէն է որ մեկ տարի առաջ հայրենիք վերադարձած է. Նաեւ արժանի է յիշուելու Վարդանեան գրադրան՝ որոյ պատիւը պէտք է յանգիստի Վ. Հան էֆ. Քիւրքեանի. թէեւ առ

(1) Ազգային բարեսիրական գաւառաբարեկիրս արդեանց մեր մարդ պատերա մէջ պարեգրիր և գիրեանց մասամբ գաւառաց. վրայ խոսգրեանը.

(2) Հայրենիքի յարգը թէպիտիքը մեզ կը թարի թէ բարդարէի գանց կանէ յիշեալ Նազարիթեան Մեծ. Նիկոլայ էֆէնտիի որ Աստիպոլ մեր երեսիցս չընեսութեան սկզբանարութիւնէն հետ կ'ուսանուի գեղեցիկ ուսարանն. Ջ. Ա.

երեսիցս մասնարանին մասին Աստիպոլ փարարանութիւն ունի, բայց այդպիսի հանգամարար խոսելով իւր նեղքին վիճակին վրայ. կը տեսնուի. որ Աստիպոլի ոչ մասնապես և ոչ բարդապես գիտարեալ գարգացում մը ունի. գիտարարանութիւնն. ոչին քիտա տիպ է հետ, ասանց հոգի. եարը հարիրը գէրբրդներ կը յանգանին. մ՛ը են Ծաղանիները, մ՛ը են հոգարին ունի Հայ մանուկներ, թէ գարդ էր բրբանեն և իրենց սեղանայն թ՛ոգրեր կը բարուրեն. կիսամ ընել անոնց ամբրդին ալ արհեստներու կը ծառայեն և այնպիսի արհեստներու, որոնց գանութիւնն արիսի վերանայ. 10-20 ամեր յետոյ. Կը հրամիրեմ Աստիպոլ երիտասարդութիւնն և ընկերութիւններն ուշադրութիւն տալ այսպիսիներուս խնդրոյ մը.

Ա.յս հինգ քահանաներ մեզ չեն բաւեր և մենք հուսենք ազգասէր և ուսումնասէր քահանաներ, որոնք պիտի պարարտանեն մեր երիտասարդն և մեր ժողովուրդը ոյն բարեսէր տարբ արարքաց գիտ ոչ գրամենրան ընարած են հոս գործունեութեան. տակը երիտասարդ այն սեռն և գրութիւնը մեր Ա.ծ. կարգադիրներն որ. . . .

. . . Տէր . Աստիպոլ. վիճանցին գրաց հասակ յեռաց ընդարձակ սեղանիներ հարարելն կը բանան. Ձեր . . . լրագրոյ առ այժմ պարտ ունեն կը համարիմ ներկուսարեալ հրատարակու. Նոր Մենարար հանդիսի խնդրագրի որ յառաջագոյն Աստիպոլի մէ. Նաեւ կը հրատարիմ Հայ հասարակութիւնն որ բարեհանի քանարիրել այսոր թերթերն ալ, և իւր ազգասիրական ազնիւ դիտմանց նոր փարձ մ՛ալ տալ, որով նրարատարար պիտի կարանանք ազգասէր ընկերութիւն մը.

Տ. Գ. Սանթան

ՀԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Մեր նախորդ ազգամ գասու. ուենցած էինք արդէն, Մեծարգոյ հասարակութեան ծանուցանել թէ, «Հայրենիքը գրաքերքին Բարգոյ բաժանդրեները կատարեալ գոհանան լու հանար, բնաւ լանք ու ապրատարեան և կարեւոր ուսարանութիւնը ընելու խնայարարութիւն չպիտի ընենք։ Ուստի. այդ նպատակին հասնելու համար, մեր ընկերք ամենեն գրեարար և էական գործն էր «Հայրենիքէն այնպիսի ազգասիրան մը տալ որ իրաւ գոնե կարող լինիր ազնիւ մեր ժողովրդեան մասուր և բարոյական պիտանի, թէպէտ բան ազգային, բարոյական ուղղութեամբ, նոյնպէս և գաղաբական տեսակէտով. Այդ գիտաւորութեամբ՝ հարկաւորեցինք այնպիսի անձնատարութեան մը վրայ մեր ընտրութիւն ընել; որ արդէն իւր հրամարեալ և օրական թերթի մը պէտք եղած ազգասիրութիւնը տարաբարարարեալ ունի Հայ ժողովրդեան. Այդ անձնատարութիւնը Մեծ. Մարկոս էֆ. Ադամեանց նեստորով. հրատարեցինք գինքը մեր թերթի ուղղագրութեան գլխաւոր գործն ուզէ լինելու։ Մեր հարեանական բարեկամներ, տեսնելով, որ ամենի գանգ ու գոհացութիւն լսեցին տասն ամիս թերթի մը հրատարեալս, բարոյական Հայ ժողովրդեան բան ազգային և բարոյական զարգացման ծառայելու. ուստի, տրամ լսանեան ենք. գործակցու մեր ոյն ձեռնարկութեան։ Մեծ. Մ. էֆ. Ադամեանցին մեր ազգասէր նորագանանութեան մէջ ունեցած հրամարութեան ու փարձառութեան համար թերթի բարոյ Հայոց ժողովրդեան տասն ամիս թերթի մը հրատարակելու

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ — ԳՐԱՎԱՃԱՌ

Վ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Իրենց նոր բացած վաճառատան մէջ Զատիկներոյ եւ բոլոր Թ. Տէ. կը վաճառեն ամէն տեսակ գրքեր, քարտէսներ եւ գրագրի վերաբերեալ Թղթեղէն եւ գրասենեակի պիտոյքներ ի թէ մեծ եւ թէ փոքր քանակով։

Գիրքերն յոյժ յարմարագոյն վաճառականաց վերաբերեալ թղթի տեսակներ եւ մասնաւոր ամէն ձեւերով եւ խիստ գիւրագին։

Գատասնեակներ եկած յանձնարարութիւնք փութալի իմանալով կը կատարուին։

Ջ. ԱՌԱՏՈՒՐ

ԱՐԻՒԵԼԵԱՆ ԲՈՐՈՒԼ

Դարձեալ եկաւ

Զանազան Տիգրան էֆէնտիի Հանրագիտարանէն Հայ Հոր ազգանուն. գրեալ է ի Բոլսոյ։

Այնքան տարուներէն է Ք. Արամեան և բնակ. է Թիֆլիս — գրավաճառատան։ Պարոն Հարութիւն Հասանեանի մէջ։ Տ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲՈՐԻՍԼԻՏԱՆԻ

Ն. Գոլ. Թ.-Ուլիտէնի ի-ոց. Թ.-Ա 59 ազգային գիւղ գիւղաց

Ա. յս վաճառատան որ 1883 տարուս հիմն հաստատուած է, մի քանի Հանոյ Հնեանոցիներու ամենագեղեցիկ վրայ յատկերու գոյացած կիրարեալ Հանուակ, ցայս որ կանոնաւորապէս ստացուելով, տարեցտարի մի՛ այլ կը վերահաստատէ մեզ, Հայոց ամէն պատուոյներ գործի բնագտնութիւնն ունի, և կիրոյ յանախ տանիլ գործ ու գործագրել նոքա ցիր չեն յաստանդարտիկն մեր։

Ազգային հաստատելով որ տարին մենաւորապէս հաստատուած որ և է գործի ի Հայս գործագրելու յոյժ փափաքելի է ազգասիրական գոյացումնեցոյ ամէն ազգայնոյ, յանապէս նոյնպէս ամենայն ազգայնոյ կոչանք։

ՀԻՆԳՆԱԴԱՐՆ ԲԱՐԵԽՕՍԷՐ

Ի Տ.-Ի. Ի. Ա.-Ի.-ին

Ցայն գրագրի մէջ, որ տասնեւ բան 100 էջերէ բաղկացեալ է, հեղինակին ամենեսեան է այն ամէն նամակներութիւններն, հրահանգներն ու պատասխանները, որոնք գրեթէ ամ հիւանդաց ոչնչաց եղած բնակութեան խնամքներէն կատարեալ, բժշկական զանազան գիտցողներ պատասխանեալ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ֆ. ԱԼԵՔՍԷԵՆՑ

ՄԱՐԴԻԿ ԵՒ ԻՐՔ

ԿԱՊԱԿԱՆ ԵՒ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ ՖԱՒԷԼԻՏՔ

Եր պարունակէ ազգային և քնէրաբանական վերաբերեալ տեսութեանց մասին մէջ, որոյ մեր մասնագետ է հեղինակն ալ և ոչ պարզապէս մէջ իր կարդալ խորասուն հրատարակ և գանանական հանաւ։

Եր գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. գին 12 գուշեկան։

ՄԱՆՈՒԵԼ Ֆ. ՄՈՐԻՍԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՅ ԳԻՒՂԱՑՒՑ

Աբրեւելեան Ցանկասանի

ՅԵՂԱՊԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարդն և Զարդն, Հիւն և Նարդն

ԳՈՒՇԱՆԻ ԳԻՒՂՈՅՆ

Մասն Ա. Բ. Գ. (սաստ)

Հայրենիքի գաւառաց բնիկ Նոր գրութիւնն, անգրագրութիւնն ուսումնարարութիւնն, լեն և ամոյշ վարուելիք նշանագրերն, ուսանելիքներ և այլ նիւթեր գաղութանոց Ազգ. գիրք մէջ. ամենասիրելոց և հետաքրքրողաց. գրեան չուրհանոց և յան նորոյ տեսակ ուրեմն ուրեմն ամեն Հայոց յանանանի փրկանութիւն։

Եր գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով. կեղգանանելի է Պոլիս Գանձ—գրավաճառարանի գիտն գին Ն. Ֆ. Ֆանանի վանանաւոն, թիւ ԷԼ։

Գին — Ա. Ա Ֆ. մասերի 2 ոսկան, իսկ Բ. Մասն 10 գուշեկան։

Գրագրանաց համար գիւղացոյ տեղ կը գնի, և յանձնարարութիւնը նշանակ կը կատարուի։

Վանանանոցն մէջ կը ծախուի պատան գիտ։ փոքր թիւ մեծ գանանութիւնք, նոյնպէս գիրքեր վերաբերեալ ամեն տեսակ գնանոց ազգանք։

Մեր. Ֆեսենեան

գործածելու և մանաւանդ յանձնարարան պատանորոց մէջ։ Հարկ եղած անմիջական գործածութիւնքս տալու։ Ցայն գրագրանութիւնքս մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել կոչուած է սա Հայ գրանանոց մէջ որոց բարեւորեալ գործ լինելով ազգային տարեցրեալ մը, կը գործեն յանանք թերութիւններ և տիրանք, որոց յեսոյ մեծ ազատոց պատճառ կը լինեն։

Վերադառնանք ի Զարամեան գրքատանը, կը ծախուի բոլոր Հայ գրքերն վաճառուած և Գ. վարդի քով ի Բերա։ Գին 1 մէջիտ։

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՆԱՑ ԳԻՐՔԵՐԻՆ ԳՆԵՐԷՆ

ՅՕ Գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած

Ասոյն գրագիրքը ամենց առաջ հրատարակեալ ՔԵՍԲԱՆԱՆ կամ ՄԱՆԿԱՆՑ ԳՐՔԵՐԻՆ Ը. մնան է. և կը պարունակէ մանկական տրգեր, կարճ հատուածներ, առասաներ, առակներ և փոքր պատմութիւններ։

Գինն 2 գուշեկան

Եր վաճառի Մարգարեան գրատանը, Մեկնան փոքրոյ. գրագրաց համար 8.0 15 գ. գրեալ կը լինի։

ՌՈՒԶԻՆ ԳԻՐՔ

ԳԱՂԻԵԼԻՆԷ Ի ՀԱՅ

ԲԱՐԵՍԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ԳԼԽԱՆ ԱՅԳԱՆՈՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՆԱՑ

Գրեալ

Ի. Ա. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՏԳԳԱՐԻՆԱՑԻՆ Ն.Ա. ԱՅԳԱՆՈՒՆԱՑ

(Շարունակ)

Ցայն գրագիրքի պատրաստուած է բարբարոսի նոր հեղինակաց գրութիւնքս մէջ. որ կուրպոյ մեր ազգային վարժարանաց մէջ Ֆազիլաքին ուսուցման ծառանալի լեզուփոխել և մեծագոյն Հայոց գրագրաց գաղութագրերն և հին գրութիւնն վանել որոց փոխանակ ազգերուն գիրութիւններ ընտրելու, փոխանակ ոգեղէն նորա տասնեան քարտերուն լեզուին մէջ զոր ասա ի՛սկզբ ասանել իրեն համար բարբարոսին տարբ մի լեզուաց ջնջանանալ ի ամենայն գեղեցիկ ազգերուն ազգ կը հանեն զոր կը իրաւարանեն և կը յանանանեն իսկ զինքը։

Մեր մեծ Հայոց գործածուած գաղութերը յանձնելու և զոր բան փորձերի յարմար են միայն Ֆազիլաքիներու իրենց Մայրենի լեզուն ուսուցանելու և բարբարոսին անդամանը և անհարկաւոր ազգային ազգերի մէջ։ Ահա այդ գաղութերը ուրեն գրաւելու համար պատրաստուած է այս նոր գաղութիրքն որ կուգա մեր ազգային վարժարանաց մէջ մեծ պակաս մը լեցնելու և այդ կարելոյ լեզուի գիտերի վերաբերեալ ուսուցման հեղինակաց նպատակը։

Արդեն Ցարինգին անունն բաւական գրաւուած մ'է գործոյն կարեւորութեան և գաղութարարութեան։

Եր ծախուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով. ի գին և գտնեցեան. Ներգրանանդին է Զրամեան ազգանունն, 13. Ցանկրեան խան։

ՎԵՐԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՒՄՈՒ

Լաստագոյն քառասնամի վրայ սամին լեզուաս. կը պատրաստուի ի գին 100 հատոր 10 դ. ամ. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Մարգարեան տպագրան, Ցանկրեան խան 13 Գ. Գալաթա

Ա. Զ. Գ.

Լրատիրս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ հանրագիտարան Լրատուական Գրոց և Ցանկ տպաներու խանութն ի Գալաթիա գրաս.

ՈՐՍՈՆԱՑԻՐ

Մ. Ֆ. ՄԷԼԻՔՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ցանկալագոյն հեղինակ Գ.Ն.Ն.ոյնք խան թիւ 5

որ տասնեւ տարի մեզի անձնիներ թիւնքներ են, ինչ կ'ուզենանք որ ամեն բան տեղաւոր է, ոչինչ տարբ տեղանի տեղի փորձեցի.

—Ցանանանի կերպոյ ով փարձեցիք....

—Թոյլ տանք։ ԵՐԳ....

Արդարեւ տանանի գեղագիտական տեսակները և շրջանակները գոգոց որ բոլոր ձեռքերու տեղ գարնանանելով հանելերի շրջանցեալ յարմանանները տեղն շարունել և տեսակներ բանալ, որ ձեռնարկու գրագի ինքը տեղ բաղնու կը ձգուին մեռոյին տեղի.

—Մ'կ գաղաց Հասատանանի... փարձեցիք գաղան մը միայ ձեր տրանի մէջ, երբ ես բանուն գաղաց եկեր. ԵՒ գաղաց յանեցիք, տեսաւորի իմիներ յանարտամ փոքր կ'ուսատամ ձեզ, Ցան Լաքաս ձեզի ինչեր չէ։ բոլոր իւր պարտանը տրելի մը շատ գիտամ կատարել....

—Ալ.... ոչ. պարոն ջան. չեմ ուզեր հանգարտիկ խուսանիլ. նա ինչ գրեց է. մինչեւ ցմիրդ ջան գլխ՝ տա գլխ՝ տեսնեց կ'ուզեմ. և յետոյ մեռնիլ։

—Տէր իմ. տեր իմ. գաղանի. բանի գրուելու ենեցիլ. պիտի լսե՛ն ուրեմն որ տասնեւ կոսան մը պարտանց ունեցաս խեղճացու իմ տանանատանի տեղը գտնելիկ ուսուցանի մը նեմ։

—Այս մարդն կրնա մերիմարուել. Ցարարաս գնան գի ուսելով նշան գլխատարեմ և տասնանանարանութեան ոչ պարմանելով. զարս կը փնտրել հին մանանանի հետ Հասանեց տեղը։

տանանութիւնը. այս հիմնի վրայ տարեն հանանանան ենք։ Բայց ես ոչնչոս թեմ կը խուսանիլի քեզի հետ խրատ. թէ տարեցոյ վիճանք փրկեն որն չեղար. չեմ յարաներ գրեալ կամ կամենիլուս պատասանաց— Ուշ գիր. Պրոսիոս. Ա. Հոյլ որ գտներ զրեալ չանանի.... Հարս տանեանար իմ Ա. Տան Մարգանանիներ մունանանի կը մարի. տարեցի մինչ կենդանի և պարզուած կը մնայ տարեցոյ գերարարդ գլխարեալ վրայ, և տանեն տեղատամ որ մատանեմ թէ իմ հանանարդիր նեմանը տանեց ալ կ'ամենիլուն. տանիլու մեռաց մանարանութիւնն մը տրամ վերայ կը մանանայ. Ուրարդ տանեցոյ իւր տարեցարդիներ պատանին, հատատատարեն կը հատատատ թէ տի որ Աստանեցոյ բարեցարդ մեջ տարանի չարիներ. և իրարդ մարդան կենանարդ տանեցոյ բանեցոյ հանար Ազատարդին տրանան գան հանարդ.... և ոչ Պրոսիոս տարանելով. կրցաս բնանել որ գաման բանանար իւր տանեցոյ լրատանարդեն հանանայ. Ես ինքնիկնա տանանան մեզարարան կը գտամ։ Ոչ. մրմնդարարութիւնը իւր ցարեցի գտան տեղեր. իսկ Ազատանարդարդին գտանն տանանի՛նի կրցել։ Դու որ կը մնաս, տանի տանանանարդան. ինչ որ տ. ոչ ոչ տարեցարար տանանի կը հանարարեմ ջանալ գտան տարեցիներ.... Դիտանմ, ընդանանի իսարանդ, բարդ կեանքս մեջ։ յանանարդ հանարդ տարեցարդ հանանարդ չէ՝, տեղի գիտարարութիւնն միայն կը մնայ.... — Ուշ. Պրոսիոս, տա այս երեսս հանանիներն և գտանանը Մարգաս և Ամենիոս եղարարդ ձեռքը